

فضیلت شب های رجب در کلام آیت الله مجتبی تهرانی

از امیرالمومنین (علیه السلام) منقول است که فرمودند: این چنین نیست که خداوند متعال در شکر را بر روی بندهای بگشاید و از آن طرف باب زیادتی نعمت را بر روی او ببندد...

بررسی احادیث درباره ماه رجب از نگاه آیت الله مجتبی تهرانی
رُوی عَنْ عَلیِّ عَلَيْهِ السَّلَام قَالَ :

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَقْتَحَ عَلَى عَبْدٍ بَابَ الشُّكْرِ وَ يُعْلِقَ عَنْهُ بَابَ الزَّيَادَةِ وَلَا لِيَقْتَحَ عَلَى عَبْدٍ بَابَ الدُّعَاءِ وَ يُعْلِقَ عَنْهُ بَابَ الْإِجَابَةِ وَلَا لِيَقْتَحَ لِعَبْدٍ بَابَ التَّوْبَةِ وَ يُعْلِقَ عَنْهُ بَابَ الْمَغْفَرَةِ.

ترجمه حدیث: از امیرالمومنین (علیه السلام) منقول است که فرمودند: این چنین نیست که خداوند متعال در شکر را بر روی بندهای بگشاید و از آن طرف باب زیادتی نعمت را بر روی او ببندد؛ و در دعا را بر روی بندهای بگشاید و از آن طرف باب اجابت را بر روی او ببندد؛ و در توبه را بر روی بندهای بگشاید و از آن طرف باب مغفرت و آمرزش را بر روی او ببندد.

شرح حدیث: امیرمؤمنان علی (علیه السلام) فرمودند: «مَا كَانَ اللَّهُ لِيَقْتَحَ عَلَى عَبْدٍ بَابَ الشُّكْرِ وَ يُعْلِقَ عَنْهُ بَابَ الزَّيَادَةِ؛ این طور نیست که خداوند در شکر را بر روی بندهای بگشاید و از آن طرف باب زیادتی را نعمت را بر روی او ببندد. آن گاه که خداوند امر می کند شکرگذار من باش، وقتی بنده ستایش و ثنا و حمد او را به جای آورد، خداوند در زیادتی نعمت را بر روی او می گشاید. همچنان که در آیه شریفه می فرماید: «لَإِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ». اگر شکرگذاری کنید، (نعمت خود را) بر شما خواهم افزود.

«وَلَا لِيَقْتَحَ عَلَى عَبْدٍ بَابَ الدُّعَاءِ وَ يُعْلِقَ عَنْهُ بَابَ الْإِجَابَةِ؛ این طور نیست که خداوند در دعا و مسألت را بر روی عبد بگشاید و از آن طرف در اجابت و پاسخ مثبت را بر روی او ببندد. خدا این طور نیست که بگوید «بخواه»، بعد وقتی بنده درخواست کرد، خدا او را محروم کند. در آیه شریفه می فرماید: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ». مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم.

«وَلَا لِيَقْتَحَ لِعَبْدٍ بَابَ التَّوْبَةِ وَ يُعْلِقَ عَنْهُ بَابَ الْمَغْفَرَةِ؛ خداوند این طور نیست که از سویی در توبه را بر روی بندهاش بگشاید، ولی از آن طرف در مغفرت و آمرزش را بر روی او ببندد. خدا این طور نیست که بگوید «معذرت بخواه»، ولی عذر بنده را نپذیرد. در قرآن کریم می فرماید: «وَوُتِبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا». همگی به درگاه خدا توبه کنید. هنگامی که خود او خطاب می کند «توبوا» آیا می خواهد توبه را قبول نکند؟!«

در اینجا علی (علیه السلام) بین سه چیز با سه چیز دیگر تلازم درست می کند: 1- بین شکر و زیادتی نعمت 2- بین دعا و اجابت 3- بین توبه و مغفرت؛ و این سه یعنی «شکرگذاری و دعا کردن و توبه کردن» از ناحیه خداوند آمده و او امر کرده پس پی آمدش این است که حال که این درها را باز کرده باید آن درها را هم باز کند.

این جملات علی (علیه السلام) در این روایت بود. اما به علت اینکه امشب به حسب ظاهر شب اول ماه رجب است، تذکری عرض می کنم. در بین ماه های سال، ماه رجب از ماه هایی است که اختصاص دارد به همین مسأله که در روایت اشاره شد؛ یعنی دعا و استغفار و توبه.

در روایتی امام صادق (صلوات الله علیه) از پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) نقل می فرماید که آن حضرت فرمودند: «رَجَبٌ شَهْرُ الْإِسْتِغْفَارِ لِأُمَّتِي أَكْثَرُوا فِيهِ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ فَإِنَّهُ عَقُورٌ رَحِيمٌ». ماه رجب ماه استغفار امت من است. پس در این ماه بسیار طلب آمرزش کنید که خداوند آمرزنده و مهربان است. در مورد این ماه وارد شده است که بسیار بگویید: «اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ اسْأَلُهُ التَّوْبَةَ».

همچنین از آن حضرت نقل شده که فرمودند: «مَنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ فِي رَجَبٍ وَ سَأَلَهُ التَّوْبَةَ سَبْعِينَ مَرَّةً بِالْعَدَاةِ وَ سَبْعِينَ مَرَّةً بِالْعَشَى يَقُولُ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ فَإِذَا بَلَغَ تَمَامَ سَبْعِينَ مَرَّةً رَفَعَ يَدَيْهِ وَ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ ثُبْ عَلَيَّ فَإِنَّ مَاتَ فِي رَجَبٍ مَاتَ مَرْضِيًّا عَنْهُ وَ لَا تَمَسُّهُ النَّارُ بِرَكَّةٍ رَجَبٍ».

یعنی کسی که در ماه رجب هفتاد مرتبه در هنگام طلوع آفتاب و هفتاد مرتبه در هنگام غروب آفتاب بگوید: «اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ» و سپس دستها را بلند کند و بگوید: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ ثُبْ عَلَيَّ»، اگر در ماه رجب بمیرد خدا از او راضی باشد و به برکت ماه رجب آتش او را مسّ نکند.

همین‌ها است که در تمام روابط مادی و معنوی برای ما گره گشا است. این ایام را غنیمت بشمرید. بخصوص امشب را که شب اول ماه رجب است. در روایتی امام صادق (علیه‌السلام) فرمودند که برای امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام)) شگفت‌انگیز بود که در چهار شب از ایام سال بی‌کار بماند (و عبادت نکند) و آن چهار شب عبارت بودند از شب اول ماه رجب، شب نیمه شعبان، شب عید فطر و شب عید قربان. بنابر این، این شب‌ها اختصاص دارد به دعا و اجابت دعا.

لذا می‌خواستم به دوستان سفارش کنم که امشب را از دست ندهید. امشب شبی است که باید هر لحظه‌اش را غنیمت بشمارید. همه ما گرفتاریم؛ من بعید می‌دانم کسی در اینجا باشد که بگوید من گرفتاری ندارم. اگر بگوید گرفتاری ندارم یا شوخی کرده یا نعوذبالله دروغ می‌گوید. همه ما گرفتاریم. حالا گره‌گشا کیست؟ خداست. بهترین موقعیت هم در دست شماست. در روایت علی(علیه‌السلام) هم ملاحظه کردید که فرمایش حضرت کاملاً بر طبق آیات قرآن بود. شکرش را بکن، نعمتش را اضافه می‌کند. امشب از او تقاضا کن، جوابت را می‌دهد. از آن طرف هم از خطاهایت استغفار کن، خداوند پوزشت را هم می‌پذیرد، ان‌شاءالله.